

Sygn. akt III AUa 986/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Monika Kowalska
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma (spr.) SSA Halina Gajdzińska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Renata Tyrka

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **R. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 kwietnia 2012 r. sygn. akt VI U 1299/11

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 986/12

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 19 grudnia 2012 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 31 kwietnia 2012r. sygn. akt VI U 1299/11 zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 20 września 2011r. i przyznał wnioskodawcy R. R. emeryturę od dnia 1 lutego 2011r.

Rozstrzygnięcie nastąpiło w oparciu o następujące ustalenia.

R. R. urodził się w dniu (...). W okresach od dnia 15 października 1991r. do dnia 20 kwietnia 1992r. oraz od dnia 7 listopada 1996r. do dnia 30 kwietnia 1997r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zespole Szkół (...) w S. jako palacz centralnego ogrzewania – obsługując kotły wodne oraz służące do podgrzewania wody w piecach koksowo-węglowych.

Świadczenia pracy z dnia 19 września 2002r. i z dnia 18 września 2002r. potwierdzają wykonywanie przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych za sporny okres na stanowisku palacza c.o., które to stanowisko przyporządkowane jest do wykazu A dział XIV poz.1. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r.

W okresie od 13 lipca 1978r. do dnia 5 listopada 1986r. wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w Wytwórni (...) w G., w tym od 13 lipca 1978r. do 31 grudnia 1979r. na stanowisku samodzielnego planisty. Do jego obowiązków należało planowanie bieżącej produkcji oraz sprawowanie kontroli przepływu międzyoperacyjnego. Wnioskodawca obowiązki te wykonywał na hali produkcyjnej odlewni magnezu i aluminium i tam też mieściło się jego stanowisko pracy. Wnioskodawca sprawował dozór techniczny w zakresie zapewnienia odpowiedniego oprzyrządowania oraz odpowiadał za cały cykl produkcyjny.

Na okoliczność pracy jako samodzielny planista wnioskodawca nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych, a jedynie świadectwo pracy w szczególnych warunkach na stanowisku mistrza, który to okres nie był kwestionowany przez organ rentowy. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji powołując się na art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uznał, iż sporny w niniejszej sprawie był okres zatrudnienia wnioskodawcy tj, czy legitymuje się 15 - letnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach. Sąd I instancji opierając się na przeprowadzonym postępowaniu dowodowym tj. dowodu z zeznań świadków, wnioskodawcy, akt osobowych ustalił, że wnioskodawca legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych a zatem przysługuje mu prawo do emerytury w wieku obniżonym. Sąd I instancji podniósł, iż kluczowe znaczenie miało wykonywanie przez wnioskodawcę pracy na stanowisku samodzielnego planisty, które to przyporządkowane jest w wykazie A dział XIV poz.24 oraz w załączniku nr 1 do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985r.

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego w szczególności art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji podkreślono, iż w toku postępowania przed Sądem I instancji nie wykazano należyście, że istnieją podstawy do przyjęcia, iż wnioskodawca posiadał na dzień 1 stycznia 1999r. okres 15 lat pracy w warunkach szczególnych, bowiem nazwa stanowisk pracy jakie zajmował w spornym okresie nie odpowiada stanowiskom wykazanym w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Strona apelująca zarzuciła, że Sąd I instancji na okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 13 lipca 1978r. do 31 grudnia 1979r. w oparciu o zeznania świadków i wnioskodawcy uznał, iż praca w szczególnych warunkach jako wykonywana w ramach dozoru inżynieryjno-technicznego (wykaz A, dział XIV, poz. 24), w sposób dowolny przekwalifikował stanowisko pracy w spornym okresie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadniona.

Zasadniczy spór w przedmiotowej sprawie dotyczył spełnienia przez wnioskodawcę jednej z zasadniczych przesłanek do nabycia emerytury w obniżonym wieku emerytalnym przewidzianych art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227). Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39, 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27. Emerytura o której mowa w ust. 1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy

w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust.2). Wymagany w art. 184 ust. 1 pkt 2 okres składkowy i nieskładkowy przewiduje zatem art. 27 cytowanej ustawy, w świetle którego okres ten wynosi co najmniej 25 lat dla mężczyzn. Przepisy dotychczasowe w rozumieniu art. 184 powołanej ustawy to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 zm.). Z §1 rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione w §4 -15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Natomiast §2 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl §14 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn
- oraz ma wymagany okres zatrudnienia w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym w sprawie było, że wnioskodawca osiągnął przepisami wiek oraz posiadał na dzień 1 stycznia 1999 r. wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Natomiast sporny był wymagany przez ustawę okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów powołanego rozporządzenia. W niniejszej sprawie organ rentowy uznał za udowodnione i wykazane przez wnioskodawcę 12 lat 9 miesięcy i 9 dni, a to okresy (15 października 1967 r. – 10 marca 1968 r., 24 lutego 1969 r. – 24 marca 1971 r., 1 stycznia 1980 r. – 5 listopada 1986 r., 5 maja 1987 r. – 11 października 1990 r.). Do okresu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono okresów:

- 10 października 1966 r. – 15 kwietnia 1967 r., w szkole podstawowej w C. jako palacz pieców koksowo – węglowych,
- 15 października 1991 r. – 20 kwietnia 1992 r. i 7 listopada 1996 r. – 30 kwietnia 1997 r. zatrudnionego w szkole podstawowej w S. również jako palacz pieców koksowo – węglowych.

Kluczowym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy był okres zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 13 lipca 1978 r. do 31 grudnia 1979 r. na stanowisku planisty w (...) SA G.. W przedmiocie spornych okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd I instancji przeprowadził wnikliwe i staranne postępowanie dowodowe, którego ustalenia Sąd Apelacyjny w pełni podzielił. Na okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy w szkole podstawowej w C. i S. Sąd oparł się na zeznaniach świadków i świadectwie pracy, którym nie sposób było odmówić waloru wiarygodności ustalając tym samym, iż jako palacz pieców węglowo – koksowych pracował w spornych okresach tj. w okresach grzewczych. Na okoliczność okresu zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku planisty w okresie od 13 lipca 1978 r. do 31 grudnia 1979 r. Sąd I instancji przeprowadził dowód z akt osobowych wnioskodawcy, jego zeznań oraz z zeznań świadka R. P., w oparciu o które dokonał charakterystyki obowiązków jakie wykonywał wnioskodawca będąc zatrudniony na stanowisku planisty. Z zeznań tego świadka, jak i wnioskodawcy wynika, iż do obowiązków planisty należała kontrola całej produkcji, w szczególności czy odlewy, na które otrzymywał zamówienia są prawidłowe. Ponadto sprawdzał urządzenia na hali, wpisywał właściwe stopy i sprawdzał je pod względem ilościowym i jakościowym. Zatem musiał przygotować oprzyrządowanie do produkcji i nadzorować na bieżąco. Swoją pracę wykonywał bezpośrednio na hali produkcyjnej, na odlewni. Już sama ta okoliczność wykonywania pracy na hali produkcyjnej stwarzała zagrożenie dla zdrowia, zatem fakt przebywania wnioskodawcy na hali, jak również, iż biuro jego znajdowało się na hali oddziaływało negatywnie na jego organizm. W związku z tym Sąd I instancji uznał, iż stanowisko planisty należy zakwalifikować do wykazu A dział XIV poz. 24 tj. „kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji oraz dozór inżyniersko – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Tym samym za bezzasadny należy uznać zarzut apelującego, iż Sąd I instancji dokonał samodzielnego zakwalifikowania wykonywanej przez wnioskodawcę pracy na stanowisku planisty. Podnieść należy, iż z akt osobowych wnioskodawcy wynika, iż w spornym okresie zatrudniony był na stanowisku planisty, a następnie mistrza (który to okres nie był

kwestionowany). Sąd Apelacyjny również za wiarygodne uznał ustalenia Sądu I instancji w zakresie jego zatrudnienia, w spornych okresach w szkole podstawowej w C. i w S. na stanowisku palacza pieców koksowo – węglowych i w sposób prawidłowy uznał, iż mieszczą się w dziale XIV poz. 1 prace różne. Na uwagę zasługuje fakt, iż apelujący w wywiedzionej apelacji sformułował zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 184 w zw. z art. 32 powołanej ustawy, to z uzasadnienia tego środka zaskarżenia wynika, że w istocie strona apelująca kwestionuje ustalenia faktyczne dotyczące rzeczywistego zakresu czynności i charakteru pracy wnioskodawcy w spornych okresach. Zatem ocena tego zarzutu wymagała ponownej analizy, zeznań świadków i ich oceny w kontekście całokształtu materiału dowodowego w tym dowodów z akt osobowych wnioskodawcy. W myśl art. 378 §1 kpc Sąd II instancji co do zasady rozpoznaje sprawę w granicach apelacji.

Podniesione w apelacji zarzuty nie wyznaczają granic apelacji, nie wiążą zarówno skarżącego jak i Sądu II instancji, który pełni funkcję sądu merytorycznego, a więc może brać pod uwagę z urzędu naruszenie prawa materialnego i przepisów postępowania oraz może samodzielnie ustalić okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a następnie zastosować odpowiedni przepis prawa materialnego. Co do samej dopuszczalności zmiany ustaleń faktycznych Sądu I instancji przez Sąd II instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego wypowiedział się Sąd Najwyższy między innymi w uchwale 7 Sędziów z dnia 23 marca 1999 r. (III CZP 59/98, OSNP 1999/7-8/124) oraz w wyroku z dnia 10 listopada 2000 r. (IV CKN 1788/00 Lex nr 52539), w którym stwierdził, że Sąd II instancji „może odmiennie ocenić dowody, w tym także dowody z zeznań świadków oraz zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku Sądu I instancji bez przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego”.

W myśl art. 233 §1 kpc Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd I instancji oceniając przeprowadzone postępowanie dowodowe tj. dokonał ustaleń faktycznych w sposób wszechstronny i rozważył całość materiału dowodowego z uwzględnieniem zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Dla ustalonych precyzyjnie przez Sąd I instancji stanowisk pracy powierzonych wnioskodawcy w poszczególnych okresach składających się na cały sporny okres w sposób właściwy dokonał ich zakwalifikowania do wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dział XIV poz. 1 i 24.

Zatem przyjmując, iż sporne okresy zatrudnienia wnioskodawcy w spornych okresach były pracami objętymi wykazem stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, a praca była wykonywana stale przede wszystkim w pełnym wymiarze czasu pracy, to okresy te należy zaliczyć do wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych uprawniających do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Konkludując w ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok Sądu Okręgowego przyznający to prawo jest merytorycznie prawidłowy, oparty na prawidłowych ustaleniach faktycznych i dlatego w oparciu o powołane przepisy prawa materialnego Sąd Apelacyjny oddalił apelację.

Procesową podstawę orzeczenia stanowił przepis art. 385 kpc.

MZ